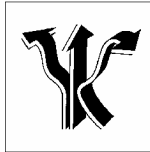

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

студентів спеціальності

“СОЦІОЛОГІЯ”

(освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр)

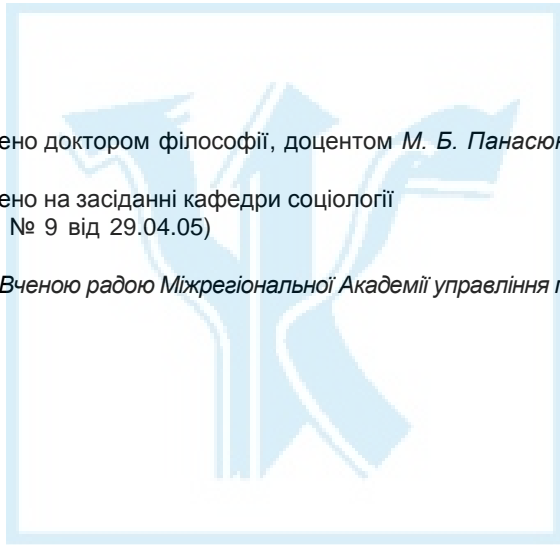
МАУП

Київ 2005

Підготовлено доктором філософії, доцентом *М. Б. Панасюком*

Затверджено на засіданні кафедри соціології
(протокол № 9 від 29.04.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Панасюк М. Б. Програма виробничої практики студентів спеціальності “Соціологія” (освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр). — К.: МАУП, 2005. — 51 с.

Програма містить пояснювальну записку, загальні положення щодо організації та проведення практики, програму практики, вимоги до оформлення результатів її проходження, список рекомендованої літератури, а також додатки.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика студентів IV курсу спеціальності “Соціологія” є невіддільною складовою програми підготовки кваліфікованих фахівців і чи не найважливішою частиною навчального процесу у вищому навчальному закладі. Вона зорієнтована на практичне застосування теоретичних знань і практичних методів соціологічного пізнання і є логічним завершенням базового курсу підготовки фахівця-соціолога відповідно до кваліфікаційно-освітнього рівня “бакалавр”.

Мета і зміст виробничої практики — удосконалити професійні вміння та навички студентів на основі залучення до практичної діяльності соціологів, закріпити теоретичні знання. Виробнича практика є одним з видів навчального процесу і спрямована на розвиток умінь застосовувати на практиці отримані теоретичні знання, навички самостійного проведення соціологічних досліджень, використовуючи для цього метод опитування (III курс) з подальшою обробкою результатів за допомогою статистичної програми SPSS (IV курс). Результати практики відображаються у звіті, який студент пише в кінці практики і захищає на засіданні кафедри.

Завдання практики:

- закріплення і практичне використання теоретичних знань з фахових дисциплін;
- формування професійної ідентифікації та самосвідомості;
- накопичення досвіду щодо виконання професійних обов'язків, виховання почуття персональної відповідальності;
- формування умінь і навичок для реалізації діагностичної, прогностичної та аналітичної функцій соціолога;
- професійне застосування технологій проведення опитування, інтерв'ювання та анкетування;
- практичне застосування технології соціологічних досліджень в умовах соціологічної служби;
- планування послідовності обробки, аналізу і використання соціологічної інформації.

Після проходження практики студент повинен *знати*:

- структуру програми та етапи соціологічного дослідження;
- технологію соціологічних досліджень;
- технологію обробки результатів соціологічного дослідження;
- технологію застосування аналітичних процедур для розробки практичних рекомендацій;

уміти:

- висувати гіпотези і розробляти програми конкретних соціологічних досліджень;
- здійснювати комп'ютерну обробку (SPSS) результатів емпіричного дослідження;
- використовувати результати дослідження для прогностичного аналізу.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Виробничу практику проходять на підприємствах, у навчальних закладах усіх рівнів, у соціальних центрах, науково-дослідних інститутах соціологічного напрямку, у центрах зайнятості, комерційних організаціях, інших установах, де є соціологічна служба, соціологічна лабораторія або відділ соціологічних, соціальних і маркетингових досліджень. У процесі проходження виробничої практики студент-практикант спостерігає за роботою в організації та узагальнює соціально значиму інформацію про респондентів, отриману в результаті анкетування або телефонного опитування. Практика починається з ознайомлення з організацією, керівником, змістом практичної діяльності соціологічної служби організації. Безпосереднє вивчення групи респондентів передбачає насамперед ознайомлення з документацією, що відображає демографічні та соціальні параметри цільової групи і характер її діяльності протягом минулих років. У попередніх бесідах з потенційними респондентами та на консультаціях з керівниками практики визначаються інтереси та цінності членів групи, мотивація та норми поведінки її членів між собою та стосовно членів інших груп, а також інтереси замовника (мета) дослідження (організації, що проводить дослідження). Зразки опитувальників наведено в додатках 1–3.

Обов'язки і права студента-практиканта:

- ознайомитись з програмою практики і змістом робіт, які виконуватиме, пройти на кафедрі інструктаж про порядок її проходження та з техніки і протипожежної безпеки, виробничої санітарії (під особистий підпис) і запобігання нещасним випадкам, одержати від керівника практики необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);
- прибути на базу практики точно в строк, встановлений наказом ректора;
- у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики, вказівки її керівника;
- ознайомитись з рекомендованою літературою;
- одержати необхідну консультацію з організаційних і методичних питань у керівника практики;
- взяти участь в установчій конференції, яку проводить деканат факультету;
- представити до затвердження керівникові практики календарний план роботи і під час практики дотримуватись термінів його виконання;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- до закінчення терміну практики подати на кафедру календарний план, щоденник, підготувати письмовий звіт за результатами практики та захистити його на засіданні комісії.

Студент має право в разі незадоволення оцінкою чи характеристикою просити деканат перевірити звітну документацію або замінити місце практики. У разі захворювання чи інших обставин, що перешкоджають студенту успішно пройти практику, йому надається право повторно пройти практику без відриву навчання (за умови подання довідки, лікарняного листа).

Керівник практики зобов'язаний:

- ознайомити студентів з програмою практики, вивчити необхідну навчально-методичну документацію та отримати від завідувача кафедри вказівки до проведення практики;
- проконтролювати підготовленість бази та об'єктів практики, вжити, за необхідності, відповідних заходів щодо їх підготовки;

- безпосередньо перед початком практики провести інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки;
- систематично контролювати виконання програми практики студентами згідно з індивідуальними графіками;
- проводити консультації для студентів з організаційних, методичних питань практики;
- контролювати ведення щоденних записів виробничої практики та написання звіту;
- контролювати дотримання правил внутрішнього розпорядку;
- ознайомити студентів з програмою практики, уточнити для них індивідуальні завдання;
- перевіряти звіти з практики і приймати їх захист;
- здійснювати методичне керівництво і надавати допомогу студентам при виконанні відповідних розрахунків;
- систематично інформувати кафедру про хід навчальної практики;
- взяти участь у роботі комісії, призначеної завідувачем кафедри, по захисту звітів з практики студентів;
- після закінчення практики надати короткий письмовий звіт про результати практики і захист звітів разом з зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практичної підготовки студентів.

Під час проходження практики керівник має використовувати різноманітні форми і методи контролю: тестування, складання анкет, застосування комунікації — процесу взаємодії між двома суб'єктами і більше шляхом спілкування та обміну інформацією.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчальна практика студентів регламентується нормативними документами МАУП і складається з трьох етапів.

I. Підготовчий

На цьому етапі викладачі кафедри соціології розробляють програму виробничої практики. Протягом семестру, що передуює

практиці, студенти ознайомлюються з програмою; на її основі розробляють індивідуальні плани роботи, враховуючи специфіку бази практики. Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками соціолога і темою майбутньої дипломної роботи студента.

За тиждень до початку практики кафедра соціології організує установчу конференцію, де визначаються мета, завдання, що має реалізувати практикант, і прикріплює студентів до керівників-викладачів (методистів), які керуватимуть практикою кожного студента.

II. Основний

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку і режимом роботи установи або організації, де студент проходить практику.

Кожен студент працює за індивідуальним планом. План виробничої практики необхідно побудувати так, щоб у ньому було максимально розкрито функції, які виконує соціолог у своїй практичній діяльності.

З огляду на зазначені вимоги індивідуальний план студента-практиканта повинен бути спрямований на формування практичних вмінь і навичок, необхідних соціологу, і містити: соціологічне дослідження вибраної групи респондентів, визначення факторів, що впливають на поведінку (уподобання, орієнтацію) членів групи в типових ситуаціях.

Практика починається з ознайомлення з організацією, керівником, закладом практичної діяльності соціолога. Безпосереднє вивчення групи респондентів передбачає насамперед ознайомлення з документацією, що відображає демографічні та соціальні параметри цільової групи і характер її діяльності протягом минулих років. У пропедевтичних бесідах з'ясовуються інтереси та цінності членів групи, мотивація і норми поведінки її членів між собою та стосовно членів інших груп.

У процесі проходження практики студент-практикант спостерігає за поведінкою респондентів у різних ситуаціях, фіксує їхні реакції на зовнішні впливи, узагальнює соціально-психологічну інформацію про респондентів за результатами анкетування.

III. Підсумковий

На третьому етапі студент-практикант узагальнює отримані результати і складає звіт про проходження практики, в якому мають бути представлені результати дослідження, відгук керівника практики, методики, що застосовувались, зразки опитувальників і анкет, висновки практиканта за результатами системного спостереження за поведінкою членів групи, результати тестування, експерименту тощо.

Консультант від кафедри допомагає скласти план проведення дослідження і здійснює поточну корекційну роботу на індивідуальних консультаціях. Труднощі, які виникають у практиканта, вирішуються під час групових і індивідуальних консультацій з керівником практики від кафедри. Найчастіше це пов'язано з визначенням завдань взаємодії практиканта з групою респондентів і проблемами щодо комп'ютерної обробки отриманих результатів у програмі SPSS, способів інтерпретації та презентації даних. Практикант веде "Щоденник виробничої практики".

Студенти, які проходять виробничу практику при кафедрі соціології МАУП, мають провести повноцінне соціологічне дослідження і самостійно обробити результати. В додатках 1–3 наводяться зразки опитувальників, у тому числі і телефонного опитування, що можуть бути використані практикантами і як матеріал для самостійного конструювання анкети власного дослідження.

ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Звіт складається з таких компонентів:

- Титульна сторінка.
- Вступ (обґрунтовується актуальність теми, виділяються проблеми, об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження).
- Методика дослідження (дається опис інструментарію дослідження, методики і техніки збирання первинної соціологічної інформації, обґрунтування вибірки).
- Результати дослідження (описуються основні дані, їх аналіз і інтерпретація, може складатися з кількох глав або розділів).

- Висновок дослідження.
- Список використаної літератури.
- Додатки.
- Дискета з файлами звіту у форматі Word (doc.) і статистичної програми SPSS (.sav).

Для оформлення списку використаної літератури, виносков, посилань, додатків можна використовувати рекомендації щодо написання курсових і дипломних робіт. Загальний обсяг звіту — не більше 25 сторінок. Особлива увага приділяється роботі студента з першоджерелами. Обов'язок керівника практики — унеможливити плагіат (цитати беруться в лапки з обов'язковим наведенням повних даних джерела: автор, назва та сторінка, якщо першоджерело знаходиться в мережі Інтернет, то вказується електронна адреса сайту і автор матеріалу). До списку використаної літератури вносяться тільки опрацьовані (цитати та посилання) у процесі дослідження джерела (на захисті практикант має відповісти щодо змісту будь-якого наведеного джерела). Керівник практики перевіряє звіт і виставляє відповідну оцінку. На захисті практики студент доповідає про результати самостійно проведеного дослідження (практика на кафедрі соціології) або дослідження, в якому він безпосередньо брав участь у соціологічній службі (має бути документально підтверджено керівником практики з організації). Використання студентом друкованих матеріалів без відповідного цитування розцінюється як плагіат і дає підстави для відрахування з навчального закладу.

Після завершення навчальної практики студент подає керівникові для перевірки таку документацію:

1. Щоденник проходження практики.
2. Звіт про виконання програми та індивідуального плану практики. Звіт про проходження практики обсягом 12–15 сторінок формату А4 містить конкретний опис виконаної студентом роботи. У звіті мають бути відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури. До звіту можна додати відповідні розрахунки, пояснення, таблиці, схеми, діаграми тощо. Сторінки наскрізно нумеруються і зшиваються. Звіт пе-

- ревіряє і затверджує керівник практики як від базового підприємства, так і від кафедри соціології МАУП.
3. Рецензію керівника практики від кафедри соціології на виконану роботу практиканта.
  4. Результати анкетного опитування або інші результати діагностичного дослідження залежно від індивідуального завдання та специфіки установи, де проводилося дослідження.
  5. Характеристику на студента-практиканта з аналізом виконаних видів работ, написану та завірену керівником установи.

ПІДСУМКИ ПРАКТИКИ ТА ЇЇ ЗАХИСТ

Після закінчення виробничої практики керівник групи (студента) від базової установи складає звіт про роботу. До звіту додаються пропозиції та матеріали, підготовлені студентом(ами)-практикантом(ами) і прийняті керівництвом для використання у практичній роботі.

Керівництво бази практики організує обговорення підсумків роботи студента(ів) і оцінює її за п'ятибальною системою. Також оцінюється базовий рівень підготовки студентів на кафедрі згідно з вимогами установи до професійної кваліфікації.

Основні документи про практику (індивідуальний план, щоденник, звіти про роботу студентів, пропозиції та матеріали, підготовлені студентами і прийняті для використання в практичній роботі бази практики, характеристика на кожного студента) підписує керівник від бази практики і завіряються печаткою. Документи передаються викладачу, який здійснював керівництво виробничою практикою. Захист практики відбувається на засіданні кафедри, викладач якої був керівником практики.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

При оцінюванні навчальної практики враховується ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації, методиста-консультанта установи, де студент проходив практику. Особлива увага

приділяється самостійності студента, його вмінню робити висновки та рекомендації.

Оцінка	Критерії диференціації
“Відмінно”	Зміст і оформлення звіту бездоганні. Характеристика студента позитивна. Повні і точні відповіді на всі запитання членів комісії з програми практики
“Добре”	Несуттєві зауваження щодо змісту і оформлення звіту. Характеристика студента позитивна. У відповідях на запитання членів комісії з програми практики студент допускає окремі неточності, хоча загалом має тверді знання
“Задовільно”	Недбале оформлення звіту. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, проте є окремі розрахункові і логічні похибки. Характеристика студента в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання членів комісії з програми практики студент почувається непевнено, збивається, припускається помилок, не має твердих знань
“Незадовільно”	Якщо у звіті висвітлено не всі розділи програми практики або звіт підготовлено не самостійно. Характеристика студента, що стосується ставлення до практики і трудової дисципліни, — негативна. На запитання членів комісії відповідає незадовільно

Студенту, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально, причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком з фінансуванням всіх витрат, пов'язаних з її організацією та проведенням фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Студент, який не виконав програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з Академії.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аванесов В. С.* Тесты в социологическом исследовании. — М.: Наука, 1982.
2. *Анализ нечисловой информации в социологических исследованиях.* — М.: Наука, 1985.
3. *Андреенков В. Г., Сотникова Г. Н.* Телефонное интервью. — М.: Наука, 1989.

4. *Андреенков В. Г., Сотникова Г. Н.* Телефонные опросы населения: методические рекомендации по организации и проведению выборочных массовых опросов. — М., 1985.
5. *Антипина Г. С.* Теоретико-методические проблемы исследования малых социальных групп. — М., 1982.
6. *Бабосов Е. М.* Практикум по социологии. — Минск: Тетра-Системз, 2003.
7. *Бадалеева А. Л.* Восприятие и понимание человека человеком. — М., 1982.
8. *Батыгин Г. С.* Обоснование научного вывода в социологических исследованиях. — М.: Наука, 1987.
9. *Бахарев В. А., Корякин Г. Н.* Корреспонденция и дело-производство. — М., 1971.
10. *Белановский С. А.* Методика и техника фокусированного интервью. — М.: Наука, 1993.
11. *Богомолов Н. И., Данилин К. Л.* Спецпрактикум по социальной психологии. — М.: Изд-во МГУ, 1979.
12. *Большой толковый социологический словарь (COLLINS).* — М.: ВЕРЕ-АКТ, 1999. — Т. 2.
13. *Большой энциклопедический словарь / Под ред. А. М. Прохорова.* — М.: Большая Рос. энцикл., 1998.
14. *Буданцев Ю. П.* Программа и этапы эмпирического социологического исследования // Социология: Учеб. пособие. — М.: Знание, 1995. — С. 218–286.
15. *Бутенко И. А.* Организация прикладного социологического исследования. — М.: Тривола, 1998.
16. *Бутенко И. А.* Анкетный опрос как общение социолога с респондентами. — М.: Высш. шк., 1989.
17. *Бутенко И. А.* О языке социологии и социологии языка // Социологические исследования. — 1985 — №1. — С. 118–122.
18. *Ватыгин Г. С.* Лекции по методологии социологических исследований. — М.: Аспект-Пресс, 1995.
19. *Ватыгин Г. С.* Обоснование интерпретационных схем // Социологические исследования. — 1984. — №2. — С. 123–130.
20. *Величко А., Подмарков В.* Социолог на предприятии. — М., 1976.

21. *Волков И. П.* Социометрические методы в социально-психологических исследованиях. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1970.
22. *Воловин В. И.* Надежность информации в социологическом исследовании: Проблемы методологии, методики. — К.: Наук. думка, 1974.
23. *Воронов Ю. Л.* Методы сбора информации в социологическом исследовании. — М.: Статистика, 1974.
24. *Гелюта А. М., Янкова З. А.* Официальные и личные документы в социологическом анализе // Социальные исследования. — М.: Наука, 1971. — Вып. 7. — С. 187–215.
25. *Городяненко В. Г.* Социологический практикум: учебно-методическое пособие. — К.: Академия, 1999.
26. *Горшков М. К., Шереги Ф. Э.* Примерная программа социологического исследования производственной дисциплины на предприятии // Как провести социологическое исследование. — М.: Политиздат, 1985. — С. 142–150.
27. *Гречихин В. Л.* Лекции по методике и технике социологических исследований. — М.: Изд-во МГУ, 1988.
28. *Грушин Б. А.* Мнения о мире и мир мнений. Проблемы методологии исследования общественного мнения. — М., 1967.
29. *Давыдов А. Л.* Объем выборки // Социологические исследования. — 1988. — № 6. — С. 83–89.
30. *Давыдов А. Л., Давыдова Е. В.* Измерение искренности респондента. — М.: ИС РАН, 1992. — 21 с.
31. *Давыдюк Г. П.* Прикладная социология. — Минск, 1979.
32. *Демидова А. И.* Научный отчет о результатах исследования // Социологические исследования. — 1986. — № 1.
33. *Докторов Б. З.* О надежности измерения в социологических исследованиях. — Л.: Наука, 1979.
34. *Дружинин И. Л.* Выборочное наблюдение и эксперимент. — М., 1977.
35. *Дэвид Г.* Метод парных сравнений. — М.: Статистика, 1978.
36. *Евланов Л. Г., Кутузов В. А.* Экспертные оценки в управлении. — М.: Экономика, 1978.

37. *Ермолаева Е. М.* Сравнительный анализ методических и организационных особенностей телефонного интервью и других методов массового опроса: На материалах исследований в США // Методологические и методические проблемы сравнительного анализа в социологических исследованиях. Кн. 2. — М.: ИСИ АН СССР, 1982. — С. 145–161.
38. *Ермолаева Е. М.* Язык респондента, язык анкеты // Социологические исследования. — 1987. — № 1. — С. 97–104.
39. *Есть мнение.* Итоги социологического опроса / Под ред. Ю. А. Левады. — М.: Прогресс, 1990.
40. *Зотов А. Ю.* Кому нужен секс-телефон? // Социологические исследования. — 1994. — № 1. — С. 59–67.
41. *Жабский М. И.* Принципы стандартизованного интервью // Социологические исследования. — 1985. — № 3.
42. *Здравомыслов А. Г.* Методология и процедура социологических исследований. — М.: Мысль, 1969.
43. *Здравомыслов А. Г., Ядов В. А.* Методологические предпосылки, методы и техника исследования (программа исследования) // Человек и его работа: Социол. исслед. — М.: Мысль, 1967. — С. 12–97.
44. *Ильясов Ф. Л.* Еще раз о языке респондента и языке анкеты // Социологические исследования. — 1987. — № 5. — С. 137–140.
45. *Интерпретация* и анализ данных в социологических исследованиях / Под ред. В. Г. Андрееenkova, Ю. Н. Толстой. — М.: Наука, 1987.
46. *Ионин Л. Г.* Основания социокультурного анализа: Учеб. пособие. — М.: Мысль, 1996.
47. *Как провести* социологическое исследование / Под ред. М. К. Горшкова, Ф. Э. Шереги. — М.: Политиздат, 1990.
48. *Кокрен У.* Методы выборочного исследования. — М.: Прогресс, 1976.
49. *Кракович Д., Сердюк А.* Интервьюирование в социологическом исследовании. — К., 1992.
50. *Краткий словарь* по социологии / Под общ. ред. Д. М. Гвишиани, Н. И. Лапина. — М.: Политиздат, 1989.
51. *Куприян А. П.* Проблема эксперимента в системе общественной практики. — М.: Наука, 1981.

52. *Куракіна В.* Фокусовані групові інтерв'ю як метод збирання соціологічної інформації // Філософська і соціологічна думка. — 1993. — № 2. — С. 151–156.
53. *Лауристин М. И.* Применение контент-анализа для изучения направленности содержания газеты // Труды по социологии. — Тарту, 1972. — № 2.
54. *Маслова О. М.* Анкетирование — метод сбора социологической информации // Политическое самообразование. — 1981. — № 2.
55. *Лекции по методике конкретных социальных исследований / Под ред. Г. М. Андреевой.* — М.: Изд-во МГУ, 1972.
56. *Логика социологического исследования.* — М.: Наука, 1987.
57. *Лукашевич М. П., Туленков М. В.* Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: Навч. посіб. — К.: МАУП, 1999.
58. *Лукашевич Н. П., Туленков Н. В.* Введение в социологию: Учеб.-метод, пособие. — К.: МАУП, 1996.
59. *Лукашевич Н. П., Туленков Н. В.* Социология: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 1998.
60. *Малахов В. А.* Группировка социологической информации // Социологические исследования. — 1989. — № 2.
61. *Малахов В. А.* Группировка социологической информации // Социологические исследования. — 1989. — № 2.
62. *Маркович Д. Ж.* Общая социология: Учебник. — М.: Владос, 1998.
63. *Маслова О. М.* К вопросу о проектировании социологических анкет // Социологические исследования. — 1981. — № 1. — С. 158–165.
64. *Маслова О. М.* Познавательные возможности открытых и закрытых вопросов // Социологические исследования. — 1984. — № 2. — С. 129–138.
65. *Математические методы анализа и интерпретации социологических данных.* — М.: Наука, 1989.
66. *Методология и практика социологических исследований: Метод. указания по спецкурсу для студ. пед. фак.* — Харьков: Изд-во ХГУ, 1992.

67. *Методы сбора информации в социологических исследованиях* / Под ред. В. Г. Андреевкова, О. М. Масловой. — М.: Наука, 1990. — Кн. 1; 2.
68. *Методы социальной психологии* / Под ред. Е. С. Кузьмина, В. Е. Семенова. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1977.
69. *Михайлов С.* Эмпирическое социологическое исследование. — М.: Прогресс, 1975.
70. *Моин В. В.* Форма вопроса и интерпретация ответов // Социологические исследования — 1987. — № 5. — С. 105–113.
71. *Молчанов В. И.* Системный анализ социологической информации. — М.: Наука, 1981.
72. *Монсон П.* Лодка на аллеях парка: Введение в социологию. — М.: Прогресс, 1985.
73. *Морено Дж.* Социометрия. — М.: Изд-во иностр. лит., 1958.
74. *Моховиков А. Л.* Телефонное консультирование. — К., 1994. — С. 42–60.
75. *Нозль Э.* Массовые опросы. Введение в методику демокопии. — М.: Ава-Эстра, 1993.
76. *Ньюман Л.* Неопросные методы исследования (контент-анализ) // Социологические исследования. — 1998. — № 6. — С. 119–129.
77. *Осипов Г. В., Андреев Э. П.* Измерение в социологии. — М.: Наука, 1980.
78. *Осипова Г. Ф.* Работа руководителя с документами. — М., 1983.
79. *Основы прикладной социологии: Учеб. для вузов: В 2 т.* / Под ред. Ф. Э. Шереги, М. К. Горшкова. — М., 1995.
80. *Основы социологии: Курс лекций* / Под ред. А. Г. Эфендиева. — М.: Мысль, 1993.
81. *Панина Н.* Технология социологического исследования / Ин-т социологии НАН Украины. — К., 1998.
82. *Паниотто В. И., Максименко В. С.* Количественные методы в социологических исследованиях. — К.: Наук. думка, 1982.

83. *Паниотто В. И.* Качество социологической информации: Методы оценки и процедуры обеспечения. — К.: Наук. думка, 1986.
84. *Паніна Н. В.* Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій. — К.: Наук. думка, 1996.
85. *Петренко Е. С., Ярошенко Т. М.* Социально-демографические показатели в социологических исследованиях. — М.: Статистика, 1979.
86. *Попова И. М.* Социология. Введение в специальность: Учеб. для студ. вузов. — К.: Тандем, 1997. — С. 125–188.
87. *Практикум по прикладной социологии* / Под ред. Б. В. Князева и др. — М.: Изд-во МГУ, 1987.
88. *Практикум по социологии.* — М.: Изд-во МГУ, 1992.
89. *Практическое пособие для социолога.* — М., 1991.
90. *Пэнто Р., Гравитц М.* Методы социальных наук. — М.: Прогресс, 1972.
91. *Рабочая книга социолога.* — М.: Наука, 1983.
92. *Рузьявин В. И.* Методы научного исследования. — М.: Наука, 1980.
93. *Рукавишников В. О., Паниотто Е. М., Чурилов Н. Н.* Опросы населения. — М.: Наука, 1984.
94. *Система социологического знания* / Сост. Г. В. Щёкин. — К.: МАУП, 1998.
95. *Словарь прикладной социологии.* — Минск: Изд-во Минского ун-та, 1984.
96. *Современная западная социология: Словарь.* — М.: Политиздат, 1990.
97. *Социальные исследования. Теория и методы.* Вып. 5. — М.: Наука, 1982.
98. *Социокультурное исследование.* — М.: Изд-во МГУ, 1994.
99. *Социологический практикум по методике и технике конкретных социологических исследований.* — Харьков: Изд-во ХГУ, 1992.
100. *Социологический справочник* / Под ред. В. И. Воловича. — К.: Политиздат Украины, 1990.
101. *Социологический энциклопедический словарь* / Под ред. Г. В. Осипова. — М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1998.

102. *Социология* сегодня: Проблемы и перспективы. — М.: Наука, 1993.
103. *Социология: наука об обществе: Учеб. пособие* / Под ред. В. П. Андрущенко, Н. И. Горлача. — Харьков: Рубикон, 1996.
104. *Социология: Основы общей теории: Учеб. пособие* / Под ред. Г. В. Осипова, Л. Н. Москвичева. — М.: Аспект-Пресс, 1996.
105. *Социология: Практикум* / Сост. и отв. ред. А. В. Мионов, Р. И. Руденко. — М.: Соц.-полит, журн., 1993.
106. *Социология: Словарь-справочник: В 4 т.* / Под ред. Г. В. Осипова. — М.: Наука, 1991. — Т. 4.
107. *Соціологія: Посіб. для студ. вищ. навч. закл.* / За ред. В. Г. Городяненка. — К.: ВЦ “Академія”, 1999. — С. 316–321.
108. *Соціологія: Короткий енцикл. словник* / За ред. В. І. Воловича. — К.: Укр. центр, духовної культури, 1998.
109. *Стандартизація показателів в соціологічному дослідженні.* — М.: Наука, 1981.
110. *Статистические методы анализа информации в социологических исследованиях.* — М.: Наука, 1979.
111. *Стацевич Т. Л.* Особенности работы интервьюеров при телефонных опросах // Социологические исследования. — 1993. — № 7. — С. 83–88.
112. *Степанов А. С.* Метод контент-анализ и производные принципы в исследовании актуальных проблем современного общества. — М.: МГУ, 1995.
113. *Сурмин Ю. П.* Социальный эксперимент (очерки методологии): Моногр. — К.: Выща шк., 1992.
114. *Сурмин Ю. П., Туленков Н. В.* Методология и методы социологического исследования. — К., МАУП, 2000.
115. *Татарова А. Н.* Методология анализа данных в социологии (введение): Учеб. пособие. — М.: Изд-во МГУ, 1998.
116. *Темиров Н. С.* Анкетирование без анкет // Социологические исследования. — 1992. — № 12. — С. 104–105.
117. *Типология и классификация в социологических исследованиях.* — М.: Наука, 1982.

118. Толстова Ю. Н. Теория измерений в социологии. — М.: ИС РАН, 1992.
119. Тощенко Ж. Г. Социология. — М.: Прометей, 1998.
120. Туленков Н. В. Социологическое исследование: понятие, программа, методы: Конспект лекции по социологии для студ. физкульт. вузов. — К.: УГУФВС, 1994.
121. Учебный социологический словарь / Под ред. С. А. Кравченко. — М.: Анкил, 1997.
122. Федоров И. В. Причины пропуска ответов при анкетном опросе // Социологические исследования. — 1982. — № 2. — С. 185–189.
123. Форма опроса и целевая установка исследования // Социологические исследования. — 1983. — № 3.
124. Чурилов Н. Л. Проектирование выборочного социологического исследования: Некоторые методологические и методические проблемы. — К.: Наук. думка, 1986.
125. Шуман Г., Прессер С. Открытый и закрытый вопрос // Социологические исследования. — 1982. — № 3. — С. 145–156.
126. Экспертные оценки в социологических исследованиях. — К.: Наук. думка, 1990.
127. Ядов В. А. Стратегия и методы качественного анализа данных // Социология. — 1991. — № 1. — С. 14–31.
128. Ядов В. А. Социологическое исследование: Методология, программа, методы. — Самара: Изд-во Самар. ун-та, 1995.
129. Ядов В. А. Социологическое исследование: Методология программа, методы. — Самара: Изд-во Самар. ун-та, 1995.
130. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. — М.: Добросвет; Кн. дом; Ун-т, 1998. — 596 с.
131. Яковенко Ю. И., Панниотто В. И. Почтовый опрос в социологическом исследовании. — К.: Наук. думка, 1988.

ДОДАТКИ

Додаток 1

АНКЕТА СТУДЕНТА

Шановний друже!

Запрошуємо Вас взяти участь у вивченні проблем духовних цінностей і соціокультурних орієнтацій студентської молоді. Просимо відповісти на всі запитання анкети. Уважно прочитайте варіанти відповідей, після чого виберіть з них ті, які відображають Вашу думку, і обведіть кружечком відповідний номер. Якщо жодна із запропонованих відповідей Вас не задовольняє, висловіть письмово свою думку в спеціально відведеному рядку.

Результати опитування будуть використані узагальнено після обробки їх на комп'ютері, тому своє прізвище вказувати не обов'язково.

Наперед дякуємо Вам за участь у дослідженні!

1. За останні кілька років українське суспільство істотно змінилося. Як Ви особисто ставитесь до цих змін? (Відзначте, будь ласка, один варіант відповіді.)

1. Вітаю зміни, вважаю їх прогресивними, незважаючи на труднощі і недоліки.
2. Вважаю, що зміни були необхідні, але не такою ціною.
3. Вважаю, що зміни були необхідні, але робити їх треба було поступово, поволі.
4. Вважаю, що зміни не були потрібні.
5. Інша відповідь (напишіть) _____
6. Мені важко відповісти.

2. Які напрями реформування нашого суспільства Ви вважаєте найактуальнішими? (Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Економічні реформи.
2. Розширення демократії і розвиток самоврядування.
3. Розвиток національної культури (мова, література, мистецтво).

4. Боротьба з бюрократією.
5. Політичні реформи.
6. Боротьба з корупцією, криміналізацією суспільства.
7. Розвиток засобів масової комунікації (телебачення, преса, радіо).
8. Організація нових партій і рухів.
9. Боротьба зі злочинністю.
10. Соціальний захист населення.
11. Поліпшення міжнаціональних відносин.
12. Реформування виборчої системи.
13. Розвиток підприємництва, в тому числі молодіжного.
14. Розробка соціальних програм, адресованих різним верствам населення.
15. Реформи у сфері освіти.
16. Захист навколишнього середовища, впорядкування міста, району.
17. Інша відповідь (напишіть) _____
18. Затрудняюсь відповісти.

Як Ви ставитесь до реформ, що проводяться? (У кожному рядку відзначте одну відповідь.)

№ пор.	Реформи	Підтримую	З чимось згодний, а з чимось — ні.	Не підтримую	Не розумію суті реформ, їх спрямованості	Важко відповісти
3	У сфері політики	1	2	3	4	5
4	У сфері економіки	1	2	3	4	5
5	У соціальній сфері	1	2	3	4	5
6	У правоохоронній сфері	1	2	3	4	5
7	У сфері освіти	1	2	3	4	5

8. Ваша особиста орієнтація на той або інший політико-ідеологічний напрям. (Відзначте одну відповідь.)

1. Національно-радикальний.
2. Національно-демократичний.
3. Соціал-демократичний.
4. Ліберальний.

5. Християнсько-демократичний.
6. Націонал-соціалістичний.
7. Соціалістичний.
8. Комуністичний.
9. Інше (напишіть) _____
10. Орієнтації не маю.
11. Важко відповісти.

9. Назвіть регіон, де відбуваються політичні події, які Вас цікавлять. (Відзначте тільки одну відповідь.)

1. Далеке зарубіжжя.
2. Близьке зарубіжжя.
3. Україна.
4. Область.
5. Місто.
6. Район.
7. Не цікавлюся взагалі.
8. Важко відповісти.

10. Що в сучасних умовах Вас турбує найбільше? (Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Безконтрольне підвищення цін.
2. Загальне зниження рівня життя.
3. Падіння моралі, зростання злочинності.
4. Загроза безробіття.
5. Розрив зв'язків з Росією.
6. Невпевненість у завтрашньому дні.
7. Некомпетентність правлячих структур.
8. Неофашизм.
9. Радикальний націоналізм.
10. Розкол церкви.
11. Поява багатих людей.
12. Низький інтелектуальний рівень суспільства.
13. Вирішення політичних проблем екстремістськими методами.
14. Низький рівень культури молоді.
15. Інше (напишіть, що саме) _____
16. Важко відповісти.

11. Які форми соціального протесту, на Ваш погляд, найефективніші? (Відзначте не більше трьох варіантів відповіді.)

1. Критичні виступи в засобах масової інформації.
2. Збір підписів під колективним зверненням до влади.
3. Поводження з конкретними вимогами до органів влади.
4. Дозволені мітинги і демонстрації.
5. Законні страйки.
6. Бойкот виконання рішень органів влади.
7. Несанкціоновані мітинги, демонстрації.
8. Страйки.
9. Голодування протесту.
10. Пікетування державних установ.
11. Створення незаконних озброєних формувань.
12. Вуличне безладдя, погроми.
13. Інші (напишіть) _____
14. Важко відповісти.

12. У процесі формування особи на неї впливають багато соціальних інститутів. Які з них, на Вашу думку, є найбільш дієвими? (Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Сім'я.
2. Освіта (школа, ПТУ, технікум, ВНЗ).
3. Релігія (церква).
4. Держава.
5. Політичні партії.
6. Засоби масової інформації (телебачення, преса, радіо).
7. Етнокультурні спільноти.
8. Група друзів.
9. Інші (напишіть) _____
10. Важко відповісти.

13. Як Ви думаєте, які способи виживання людей сьогодні є найефективнішими? (Відзначте не більше п'яти відповідей.)

1. Посада в органах державного управління.
2. Робота на дачі, присадибній ділянці.
3. Вирощування овочів, плодів, ягід на продаж.

4. Спекуляція валютою.
5. Крадіжки, рекет, шахрайство.
6. Робота на державних промислових підприємствах.
7. Робота за сумісництвом у кількох місцях.
8. Шлюб з матеріально забезпеченою людиною.
9. Перекваліфікація, перенавчання.
10. Обмеження власних потреб.
11. Своя справа.
12. Робота у фірмах.
13. Звертання в різні інстанції для отримання допомоги.
14. Досягнення максимального професіоналізму за своєю спеціальністю.
15. Організація актів протесту (страйків, демонстрацій).
16. Вишукування внутрісімейних резервів (матеріальна взаємодопомога, підтримка).
17. Виїзд за кордон.
18. Процентні внески в комерційні банки, фінансові структури.
19. Гуманне, милосердне ставлення до соціально незахищених людей.
20. Віра в Бога.
21. Гуманітарна допомога.
22. Інша відповідь (напишіть) _____
23. Важко відповісти.

МАУП

Оцініть за шкалою від 1 до 5 ступені важливості для Вас особисто кожної з перелічених нижче цінностей
(1 — зовсім неважливо, 5 — дуже важливо)

14	Віра	1	2	3	4	5
15	Любов	1	2	3	4	5
16	Доброта	1	2	3	4	5
17	Чесність	1	2	3	4	5
18	Справедливість	1	2	3	4	5
19	Щирість	1	2	3	4	5
20	Гідність	1	2	3	4	5
21	Милосердя	1	2	3	4	5
22	Свобода	1	2	3	4	5
23	Великодушність	1	2	3	4	5
24	Державна незалежність України	1	2	3	4	5
25	Патріотизм, готовність до захисту Батьківщини	1	2	3	4	5
26	Відчуття національної гордості	1	2	3	4	5
27	Історична пам'ять	1	2	3	4	5
28	Шанобливе ставлення до національних символів і свят	1	2	3	4	5
29	Дбайливе ставлення до національних багатств, рідної природи	1	2	3	4	5
30	Право на свободу совісті, право на самовираження	1	2	3	4	5
31	Пошана до національних цінностей інших народів	1	2	3	4	5
32	Вірність, довіра	1	2	3	4	5
33	Турбота про дітей	1	2	3	4	5
34	Турбота про батьків і старших у сім'ї	1	2	3	4	5
35	Злагода між членами сім'ї	1	2	3	4	5
36	Здоровий спосіб життя, заняття спортом	1	2	3	4	5
37	Працьовитість	1	2	3	4	5
38	Гостинність	1	2	3	4	5
39	Воля	1	2	3	4	5
40	Мужність	1	2	3	4	5
41	Оптимізм	1	2	3	4	5
42	Вихованість	1	2	3	4	5
43	Заповзятливість	1	2	3	4	5
44	Цілеспрямованість	1	2	3	4	5
45	Самостійність	1	2	3	4	5
46	Самокритичність	1	2	3	4	5
47	Здатність тримати своє слово	1	2	3	4	5
48	Розвиток естетичних смаків і здібностей	1	2	3	4	5

49. Чому Ви вступили до цього вищого навчального закладу?

(Відзначте не більше п'яти відповідей.)

1. Хотілося отримати вищу освіту.
2. Щоб не призвали на службу до армії.
3. Хотілося пожити студентським життям.
4. Високий престиж фахівців, яких випускає цей ВНЗ.
5. Хотілося отримати вибрану професію.
6. Вища освіта престижна.
7. Бажання зайняти гідне місце в суспільстві.
8. Було все одно, куди вступати.
9. Батьки наполягли.
10. Інша відповідь (напишіть) _____
11. Важко відповісти.

50. Що вплинуло на вибір Вами цієї спеціальності?

(Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Вибір відбувся випадково.
2. Традиції сім'ї.
3. Поради вчителів.
4. Захоплення з дитинства.
5. Поради друзів, знайомих.
6. Засоби масової інформації (телебачення, преса, радіо).
7. Читання художньої літератури.
8. Заходи профорієнтацій (дні відкритих дверей, зустрічі з людьми цієї професії і т. д.).
9. Престижність даної професії в суспільстві.
10. Інтерес до змісту спеціальності.
11. Бажання реалізувати свою життєву мету і плани.
12. Добрі шанси знайти роботу після закінчення вищого навчального закладу.
13. Невисокий прохідний бал.
14. Відсутність вступних іспитів.
15. Інша відповідь (напишіть) _____
16. Важко відповісти.

51. Чи задоволені Ви зараз тим, що вибрали саме цю спеціальність?

1. Повністю задоволений.
2. Задоволений, але неповністю.
3. Не задоволений.
4. Із задоволенням би її змінив(ла).
5. Важко відповісти.

52. Як Ви займаєтеся в процесі навчання?

1. Систематично.
2. Переважно під час підготовки до семінарів, лабораторних занять.
3. Переважно під час підготовки до сесії.
4. Інша відповідь (напишіть) _____
5. Важко відповісти.

53. Що найбільше заважає Вашому навчанню? (Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Завантаженість навчальними завданнями.
2. Особиста неорганізованість.
3. Незадовільні житлово-побутові умови.
4. Брак сучасних підручників, методичних посібників.
5. Вчитися нецікаво.
6. Сімейні обставини.
7. Брак часу через необхідність підробляти після занять.
8. Інша відповідь (напишіть) _____
9. Ніяких причин немає.
10. Важко відповісти.

54. Якій мові Ви віддасте перевагу в навчанні?

1. Українській.
2. Російській.
3. Однаково.
4. Важко відповісти.

55. Які зміни останнім часом сталися на Вашому факультеті?
(Відзначте не більше п'яти відповідей.)

1. Поліпшилась теоретична підготовка з дисциплін спеціальності.
2. Практичні заняття стали цікавішими, змістовнішими.
3. Збільшилась забезпеченість сучасною навчальною і методичною літературою.
4. Більше стали використовуватися технічні засоби і наочні матеріали.
5. Покращала комп'ютерна підготовка.
6. Покращала підготовка в області економіки.
7. Підвищився інтерес студентів до навчання.
8. Покращали взаємостосунки викладачів і студентів.
9. Підвищилася увага до потреб студентів з боку викладачів, деканату.
10. Покращала підготовка з гуманітарних дисциплін, іноземних мов.
11. У цілому підготовка фахівців стала більше відповідати змінам, що відбуваються в суспільстві.
12. Інша відповідь (напишіть) _____
13. Ніяких змін в кращий бік не сталося, все залишилося по-старому або навіть погіршилося.
14. Важко відповісти.

56. Чи берете Ви участь у науковій роботі і в якій формі?

1. Беру участь у науковій роботі кафедри, лабораторії з держбюджетної або договірної тематики.
2. Беру участь у роботі наукових студентських гуртків, студентського товариства.
3. Здійснюю самостійні дослідження при підготовці курсових робіт, проектів тощо.
4. Інші форми (напишіть) _____
5. Науковою роботою не займаюся, але хотів(ла) би займатися.
6. Науковою роботою не займаюся і не хотів(ла) би займатися.

57. Де б Ви хотіли працювати після закінчення ВНЗ?

1. На державному промисловому підприємстві.
2. У державному навчальному закладі.
3. У недержавному навчальному закладі.
4. На арендному підприємстві.
5. На приватному підприємстві, у приватній фірмі.
6. Інша відповідь (напишіть)_____
7. Важко відповісти.

58. Яку роботу в майбутньому Ви вважаєте для себе найприємнішою?

1. Напружену, з високими вимогами до працівника, але і з високим заробітком.
2. Спокійну, навіть з не дуже високим заробітком, але з гарантією стабільної зайнятості.
3. Роботу, де праця оцінюється строго індивідуально і кожний відповідає сам за себе.
4. Роботу, де зарплата кожного працівника залежить від результатів роботи всього колективу.
5. Роботу з поганими умовами праці, але високим заробітком.
6. Роботу з комфортними умовами праці, але невисоким заробітком.
7. Інша відповідь (напишіть)_____
8. Важко відповісти.

Наскільки наведені нижче якості і засоби важливі сьогодні для досягнення успіху в житті?

	Якість	Важливо	Не дуже важливо	Зовсім неважливо	Важко відповісти
59	Здібності, талант	1	2	3	4
60	Працьовитість	1	2	3	4
61	Освіта	1	2	3	4
62	Допомога батьків, родинні зв'язки	1	2	3	4
63	Успіх, везіння	1	2	3	4
64	Зв'язки з потрібними людьми	1	2	3	4
65	Чесність, принциповість	1	2	3	4
66	Ініціативність, винахідливість	1	2	3	4
67	Добре здоров'я	1	2	3	4
68	Гроші	1	2	3	4
69	Уміння пристосовуватися	1	2	3	4
70	Чітка життєва мета	1	2	3	4
71	Уміння використовувати людей для досягнення своєї мети	1	2	3	4

Як Ви вважаєте, наскільки характерні для сучасної молоді такі якості? (Відзначте в кожному рядку одну відповідь.)

	Якість	Характерні для більшої частини молоді	Характерні для меншої частини молоді	Не характерні	Важко відповісти
72	Прагнення добре вчитися	1	2	3	4
73	Ініціативність	1	2	3	4
74	Чесність, порядність	1	2	3	4
75	Принциповість, відповідальність	1	2	3	4
76	Схильність до ризику, інноваційної поведінки	1	2	3	4
77	Чуйність, готовність прийти на допомогу	1	2	3	4
78	Оптимізм	1	2	3	4
79	Упевненість у завтрашньому дні	1	2	3	4
80	Прагнення своє особисте майбутнє і здійснення життєвих планів пов'язувати з майбутнім України	1	2	3	4
81	Агресивність, жорстокість	1	2	3	4
82	Надмірна турбота про зовнішній вигляд та розваги	1	2	3	4
83	Надмірний інтерес до придбання речей	1	2	3	4
84	Зловживання алкоголем	1	2	3	4
85	Вживання наркотиків	1	2	3	4
86	Зайнятість виключно своїми проблемами, особистим благополуччям	1	2	3	4
87	Схильність до протиправних дій	1	2	3	4
88	Байдужість до того, що відбувається в суспільстві	1	2	3	4
89	Бажання виїхати за кордон	1	2	3	4

90. Які, на Вашу думку, основні причини, що підштовхують молодь до протиправних дій? (Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Права неінформованість.
2. Безкарність правопорушників.
3. Можливість легко та швидко заробити.
4. Низький рівень доходів у сім'ї.
5. Неможливість законно заробити гроші.

6. Розваги.
7. Інше (напишіть) _____
8. Важко відповісти.

91. Чим Ви здебільшого займаєтеся у вільний від навчання час? (Відзначте не більше п'яти відповідей.)

1. Любительський спорт, заняття в спортивних секціях.
2. Замиські прогулянки з друзями.
3. Робота на дачі, городі.
4. Кулінарія, рукоділля, домоводство.
5. Колекціонування.
6. Фото-, відеозйомка, радіосправа.
7. Догляд за домашніми тваринами, птахами.
8. Заняття в гуртках, студіях.
9. Прослуховування музичних записів.
10. Відвідування кінотеатрів.
11. Читання газет.
12. Читання художньої літератури.
13. Читання літератури за фахом.
14. Відвідування музеїв, виставок, концертів.
15. Гра в азартні ігри (рулетка, карти, гральні автомати).
16. Гра на музичних інструментах, складання пісень, віршів.
17. Проглядання пізнавальних і інформаційних програм по телебаченню.
18. Проглядання художніх фільмів, розважальних програм по телебаченню.
19. Відпочинок у колі сім'ї, друзів.
20. Зустрічі з коханою людиною.
21. Відвідування дискотек, танцювальних вечорів.
22. Скупка і перепродаж речей, книг.
23. Відвідування кафе, ресторанів.
24. Вживання алкогольних напоїв.
25. Сексуальні захоплення.
26. Інша відповідь (напишіть)
27. Важко відповісти.

92. Що, як правило, становить основу Вашого спілкування з однокласниками? (Відзначте не більше трьох відповідей)

1. Особиста прихильність.
2. Спільні інтереси, захоплення.
3. Ділові стосунки.
4. Сексуальні стосунки.
5. Сумісне проведення часу.
6. Взаємна корисність.
7. Єдність поглядів.
8. Духовна близькість.
9. Приблизно однаковий рівень матеріального положення.
10. Приблизно однакове соціальне положення батьків.
11. Спільні музичні смаки.
12. Інша відповідь (напишіть) _____
13. Важко відповісти.

93. Чи вживали Ви що-небудь з наркотиків, токсичних препаратів або ліків з наркотичним ефектом без рекомендації лікарів протягом останніх 12 місяців? Якщо так, то як часто?

1. Ніколи не вживав.
2. 1–2 рази.
3. 3–5 разів.
4. 6–9 разів.
5. 10–19 разів.
6. 20 і більше.
7. Важко відповісти.

Кілька запитань про Вас особисто

94. Ваша стать:

1. Чоловіча.
2. Жіноча.

95. Ваш вік:

1. До 18 років.
2. 19–20 років.

3. 21–24 роки.
4. 25 і більше.

96. Ваш сімейний стан:

1. Неодружений (незаміжня).
2. Одружений (заміжня), є діти.
3. Одружений (заміжня), немає дітей.
4. Розлучений (розлучена).
5. Інша відповідь (напишіть)_____

97. Ваші житлові умови в даний момент:

1. Маю власну квартиру.
2. Живу разом з батьками.
3. Живу з родичами.
4. Знімаю кімнату, квартиру.
5. Живу в гуртожитку.
6. Інша відповідь (напишіть)_____

**98. Навчальний заклад, в якому
Ви навчаєтесь: _____**

99. Факультет: _____

100. Курс _____

Дякуємо за участь у дослідженні!

БЛАНК ІНТЕРВ'Ю

Соціально-політичні орієнтації опитуваних напередодні виборів

Здрастуйте! Я проводжу опитування за дорученням кафедри соціології (назвати установу). Метою цього дослідження є вивчення думок і настроїв жителів міста напередодні виборів до органів влади. Прошу Вас взяти участь в опитуванні і приділити інтерв'юєру 15–20 хвилин.

Аналіз відповідей здійснюватиметься тільки в узагальненому вигляді. Ви можете бути повністю впевнені, що Ваші відповіді матимуть конфіденційний характер.

Прізвище інтерв'юєра

Код району: _____

Номер інтерв'ю.

Код жилмасиву:

Дата проведення інтерв'ю: число _____ місяць _____

Час початку інтерв'ю: години _____ хвилини _____

Час закінчення інтерв'ю: години _____ хвилини _____

1. Почнемо із запитання про те, які проблеми в даний момент турбують Вас найбільше? (Відзначити не більше чотирьох найважливіших.)

1. Безробіття, загроза безробіття.
2. Погані житлові умови.
3. Невчасна оплата праці.
4. Низькі доходи, зниження рівня життя.
5. Зростання злочинності.
6. Екологія в нашому місті.
7. Погане комунальне обслуговування.
8. Виховання молоді.
9. Соціальна несправедливість.
10. Корупція в органах влади.

11. Розвал вітчизняної економіки.
12. Невпевненість у завтрашньому дні.
13. Інше (напишіть) _____
14. Важко відповісти.

2. Чи будете Ви брати участь у майбутніх виборах?

1. Братиму участь обов'язково.
2. Швидше за все братиму участь.
3. Швидше за все не братиму участь.
4. Безумовно не братиму участь.
5. У даний момент важко відповісти.

3. Якщо не братимете участь, то чому?

1. _____
2. Важко відповісти.

4. Як би Ви оцінили роботу нинішнього мера міста?

1. Позитивно.
2. Негативно.
3. Важко відповісти.

5. Чим Ви керуватиметеся, віддаючи свій голос за того або іншого кандидата в мери міста? (Відзначити не більше трьох відповідей)

1. Приналежністю до тієї або іншої соціально-професійної групи.
2. Приналежністю до тієї або іншої політичної партії.
3. Популярністю.
4. Чіткістю і прозорістю передвиборної програми.
5. Національною приналежністю.
6. Відомими конкретними справами в минулому і тепер.
7. Інше (напишіть) _____
8. Нічим, голосувати не збираюся.
9. Важко відповісти.

6. Які особисті якості кандидата можуть вплинути на Ваш вибір? (Відзначити не більше трьох варіантів.)

1. Чесність, порядність.
2. Компетентність, професіоналізм.
3. Життєвий досвід, мудрість.
4. Освіченість, високий рівень культури.
5. Об'єктивність, політична незалежність.
6. Бажання і уміння навести лад у місті.
7. Можливість реально щось зробити для міста (закупити транспорт, побудувати житло й т. д.).
8. Відвертість у стосунках з людьми, уміння чітко і дохідливо висловлювати свої думки.
9. Зовнішня привабливість (акуратність, уміння добре поводитися, одягатися і т. д.).
10. Інші якості (напишіть, які) _____
11. Ніякі, голосувати не збираюся.
12. Важко відповісти.

7. Якого кандидата в мери міста Ви б підтримали сьогодні? (Відзначити один варіант.)

1. Який забезпечить людей роботою, підвищить їх добробут, дасть упевненість у завтрашньому дні.
2. Який значно краще впорядкує місто.
3. Скоротить значний розрив у доходах людей.
4. Який забезпечить порядок у місті.
5. Який не порушуватиме права людини і забезпечить їх дотримання.
6. Який піклуватиметься про соціальний захист населення (пенсіонерів, ветеранів, інвалідів, малоімущих).
7. Іншого (напишіть) _____
8. Ніякого.
9. Важко відповісти.

8. Кого Ви вважаєте найавторитетнішою і впливовою фігурою у Вашому районі або місті?

1. _____
(напишіть)

2. Нікого.

3. Важко відповісти.

9. Кого б Ви хотіли бачити на посаді мера міста?

1. _____
(напишіть)

2. Важко відповісти.

10. На які позиції в програмах кандидатів у мери міста Ви перш за все звернете увагу? (Відзначити не більше трьох варіантів.)

1. Відродження національного виробництва, подолання безробіття.
2. Боротьба з корупцією в органах місцевої влади.
3. Поліпшення міжнаціональних відносин.
4. Своєчасна виплата зарплат, пенсій, стипендій.
5. Наведення ладу в місті, боротьба зі злочинністю, корупцією.
6. Розвиток науки, культури, освіти.
7. Зміцнення системи безкоштовної медицини.
8. Соціальний захист пенсіонерів, ветеранів, інвалідів, малозабезпечених.
9. Впорядкування міста (освітлення, дороги, громадський транспорт).
10. Дотримання прав людини.
11. Підтримка малого і середнього бізнесу.
12. Охорона навколишнього середовища.
13. Поліпшення роботи комунальних служб.
14. Зниження цін.
15. Розширення прав місцевих органів влади.
16. Інше (напишіть) _____
17. Ніякі, мене це не цікавить.
18. Важко відповісти.

11. Яку політичну партію Ви, можливо, підтримаєте на майбутніх виборах?

1. Демократичну партію України.
2. Комуністичну партію України.
3. Соціалістичну партію України.
4. Народний Рух України.
5. Народну партію.
6. Українську республіканську партію.
7. Партію “Регіони України”.
8. Партію “Батьківщина”.
9. Партію “зелених” України.
10. Аграрну партію України.
11. Соціал-демократичну партію України.
12. Народний союз “Наша Україна”.
13. Ліберальну партію України.
14. УНА-УНСО.
15. Іншу партію (напишіть)_____
16. Ніяку не підтримаю.
17. Важко відповісти.

12. Які елементи передвиборної кампанії допомогли б Вам зробити найкращий вибір серед кандидатів у депутати у Верховну Раду по Вашому виборчому округу? (Відзначити не більше двох варіантів.)

1. Підтримка кандидатів громадськістю, ініціативними групами.
2. Особисті зустрічі кандидата з виборцями.
3. Участь кандидатів у мітингах, диспутах.
4. Агітація у пресі, на телебаченні, радіо.
5. Агітація за кандидатів за місцем проживання виборців.
6. Агітація у вигляді листівок, плакатів на вулицях, у громадських місцях.
7. Опитування громадської думки.
8. Що-небудь ще (напишіть).
9. Ніякі, мене це не цікавить.
10. Важко відповісти.

13. Яким радіостанціям Ви віддасте перевагу? (Відзначити не більше трьох варіантів.)

1. I і II програми українського радіо.
2. “Промінь”.
3. “Мікс”.
4. “Гала”.
5. “Шансон”.
6. Радіо “Ера-ФМ”.
7. Авторадіо.
8. “Русское радио”
9. “Мюзік-радіо”.
10. “Люкс-ФМ”.
11. “Маяк”.
12. Інше (напишіть)_____
13. Радіо практично не слухаю.
14. Важко відповісти.

14. Які телеканали Ви частіше за все дивитесь? (Відзначити не більше п'яти варіантів.)

1. УТ-1.
2. УТ-2.
3. Інтер.
4. 5-й канал.
5. ТРК “Київ”.
6. 1+1.
7. ІСТV.
8. Новий канал.
9. Тоніс.
10. ТЕТ.
11. Україна.
12. ТНТ.
13. Інший (напишіть)_____
14. Телевізор практично не дивлюся.
15. Важко відповісти.

15. Які місцеві газети Ви частіше за все читаєте?

1. _____
2. _____
3. _____
4. Ніякі.
5. Важко відповісти.

Кілька запитань про Вас особисто

16. Ваш соціально-професійний стан:

1. Працівник державного підприємства.
2. ІТР, службовець державного підприємства.
3. Керівник держпідприємства, його підрозділів або відділів.
4. Підприємець, комерсант, менеджер.
5. Найманий працівник недержавного підприємства.
6. Працівник освіти, науки, культури, медицини.
7. Військовослужбовець.
8. Студент.
9. Пенсіонер.
10. Безробітний.
11. Домогосподарка.
12. Працівник державних органів і громадських організацій.
13. Інше (напишіть) _____

17. Ваш вік:

1. До 30 років.
2. 30–50 років.
3. Старше 50 років.

18. Ваша освіта:

1. Початкова.
2. Неповна середня.
3. Середня.
4. Вища.

19. Як би Ви оцінили свій матеріальний стан сьогодні?

1. Добрий.
2. Середній.
3. Поганий.
4. Дуже поганий.
5. Важко відповісти.

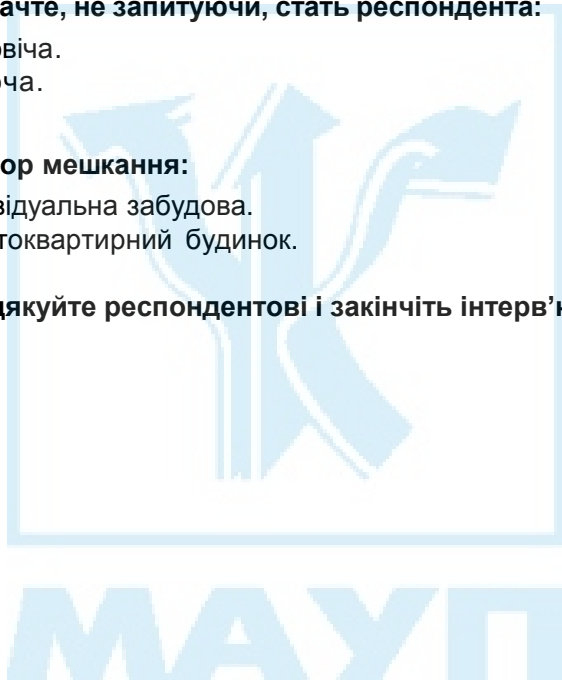
20. Зазначте, не запитуючи, стать респондента:

1. Чоловіча.
2. Жіноча.

21. Сектор мешкання:

1. Індивідуальна забудова.
2. Багатоквартирний будинок.

Подякуйте респондентові і закінчіть інтерв'ю.

МАКЕТ ТЕЛЕФОННОГО ОПИТУВАННЯ

Добрий вечір... (Зробити паузу, обов'язково дочекатися у відповідь вітання. Далі, не поспішаючи, переконавшись по голосу, що Ваш співбесідник доросла, налаштована на розмову людина)

— Вам дзвонять з обласної соціологічної служби. Ми вивчаємо громадську думку мешканців міста (області, в Україні). Мене звать... . Як я вже сказав (сказала), ми вивчаємо громадську думку. Наше інтерв'ю включає питання, що стосуються різних проблем нашого міста, а також майбутніх виборів у Верховну Раду і місцеві органи влади України. Чи згодні Ви приділити нам кілька хвилин і відповісти на наші запитання?

Варіанти відповідей респондента:

“НІ, НА БУДЬ-ЯКІ ЗАПИТАННЯ Я ВІДПОВІДАТИ НЕ ХОЧУ”

Інтерв'юєр відповідає: Вибачте, що потурбував(ла), до побачення, і кладе телефонну трубку.

Примітка. Інтерв'юєрам обов'язково фіксувати, скільки респондентів відмовилися відповідати і з яких причин.

Телефони респондентів, які відмовилися від інтерв'ю:

Телефон	Причини	Телефон	Причини

Номери телефонів респондентів:

(кількість телефонів за виборкою)

Якщо респондент відповідає “так”, інтерв'юєр починає опитування.

1. Як би Ви оцінили роботу нинішньої міської влади в цілому?

1. Позитивно.
2. Негативно.
3. Важко відповісти.

2. Які проблеми на даний момент Вас найбільше турбують?
(Відзначте не більше трьох відповідей.)

1. Несвоєчасна оплата праці.
2. Загроза безробіття.
3. Низькі доходи, загальне зниження рівня життя.
4. Падіння моралі, зростання злочинності.
5. Екологія в нашому місті.
6. Робота транспорту.
7. Виховання молоді.
8. Що-небудь ще (вказіть, що саме) _____
9. Важко відповісти.

3. Які з державних програм найважливіші сьогодні?

1. Приватизація.
2. Розроблення державної концепції майбутнього розвитку України.
3. Соціальна допомога малозабезпеченим.
4. Розвиток малого бізнесу.
5. Відновлення роботи державних підприємств.
6. Повернення до планового господарювання.
7. Інше (напишіть) _____
8. Важко відповісти.

4. Яку політичну течію Ви підтримали б на виборах до центральних і місцевих органів влади?

1. Національно-радикальну (націоналістичну).
2. Національно-демократичну.
3. Соціал-демократичну.
4. Ліберальну.

5. Християнсько-демократичну.
6. Центристську.
7. Соціалістичну.
8. Комуністичну.
9. Інше (напишіть) _____
10. Ніяку.
11. Важко відповісти.

5. Хто, на Вашу думку, повинен представляти інтереси жителів міста у Верховній Раді України?

1. Лідер партії (вказати якої).
2. Профспілковий лідер.
3. Один з керівників міста.
4. Керівник підприємства, організації, установи.
5. Підприємець, банкір, бізнесмен.
6. Відомий в місті діяч науки.
7. Авторитетна, популярна особа в місті.
8. Хтось інший (напишіть) _____
9. Важко відповісти.

6. Чи будете Ви особисто брати участь у майбутніх виборах у Верховну Раду України і місцеві органи влади?

1. Так, буду.
2. Ні, не буду.
3. Поки не знаю.

7. Якщо не будете, то чому?

(напишіть) _____

8. Чи сподіваєтеся Ви на те, що ситуація в Україні в найближчі роки зміниться на краще?

1. Так.
2. Ні, залишиться такою ж.
3. Погіршиться.
4. Важко відповісти.

І на закінчення кілька запитань, що стосуються Вас особисто.

9. Ваш соціальний стан.

1. Працівник державного підприємства.
2. Службовець.
3. Керівник державного підприємства.
4. Підприємець.
5. Військовослужбовець.
6. Працівник сфери освіти, науки, культури, медицини.
7. Торговий працівник.
8. Студент.
9. Безробітний.
10. Пенсіонер.
11. Інша соціальна група (вказати)_____

10. Ваша стать: *(Визначається по голосу респондента)*

1. Чоловіча.
2. Жіноча.

11. Ваш вік:

1. 18–30 років.
2. 31–45 років.
3. 46–60 років.
4. Старше 60 років.

12. В якому районі міста Ви живете?

(напишіть)_____

13. Чи довіряєте Ви опублікованим в засобах масової інформації результатам соціологічних досліджень?

1. Так, довіряю.
2. Ні.
3. Інша відповідь (напишіть)_____
4. Мені важко відповісти.

Дякуємо за відповіді на запитання.

Кодифікатор для обліку результатів пошуку респондента:

- 01 — номер з'єднано неправильно (неправильно набраний).
- 02 — номер не відповідає.
- 03 — номер зайнятий.
- 04 — перенесення дзвінка через неможливість контакту (відповідь дитини і т. д.).
- 05 — член сім'ї, який підійшов до телефону, просить перенести бесіду на інший, більш слушний час.
- 06 — член сім'ї, який підійшов до телефону, відмовляється від проведення інтерв'ю в сім'ї.
- 07 — респондента немає вдома.
- 08 — респондент відсутній тривалий час (відпустка, відрядження).
- 09 — респондент просить перенести інтерв'ю на інший, більш слушний час.
- 10 — респондент відмовляється від інтерв'ю.
- 11 — незакінчене інтерв'ю.
- 12 — респондента опитано.

The logo for MAUP (Marketing and Advertising University of Poltava) features a stylized blue figure of a person with arms raised, enclosed within a square frame. Below the frame, the letters 'MAUP' are written in a large, bold, blue, sans-serif font.

Додаток 4

Зразок листа* для проходження практики

Директору _____
(повна назва інституту)

_____

(прізвище та ініціали)

_____

(прізвище та ініціали студента)

Група _____

Спеціальність _____

Форма навчання _____

Прошу дозволити проходження _____ в термін _____
(вид практики)

з “__” _____ по “__” _____ на базі _____
(повна назва закладу)

Керівник практики від _____
(повна назва бази практики)

_____

(прізвище та ініціали, посада)

Погоджено:

_____

(підпис керівника практики _____ (прізвище та ініціали)
від — бази практики)

“__” _____
(дата)

_____

(підпис керівника від навчального закладу _____ (прізвище та ініціали)

“__” _____
(дата)

МП

_____

(підпис студента)

“__” _____
(дата)

* Лист надсилається в інститут на ім'я директора за 1,5–2 місяці до початку практики.

Щоденник практики студента

Щоденник розроблено за формою відповідно до “Положення про практику студентів МАУП”, затвердженого наказом Президента Академії від 17 січня 2005 р. № 04-о, і містить такі складові:

- титульну сторінку, де визначено вид практики студента, навчальний підрозділ, курс, група, спеціальність;
- направлення на практику;
- календарний план проходження практики;
- звіт про виконання програми практики;
- відгук керівника практики від підприємства і оцінка роботи студента;
- відгук керівника практики від Академії про роботу студента;
- основні положення практики;
- правила ведення й оформлення щоденника.

Бланки щоденника за формою можна отримати під час установчої конференції практики (на випускній кафедрі, в навчальній частині, деканаті).

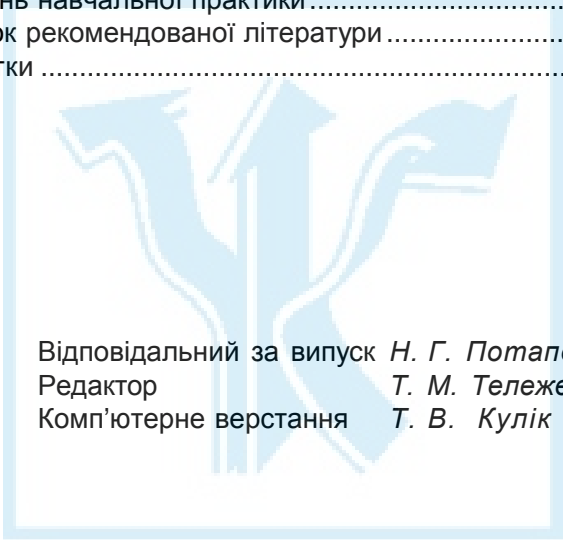
МАУП

Зразок оформлення титульної сторінки

Міжрегіональна Академія управління персоналом	
ЗВІТ	
про виконання програми _____ практики	
(вид практики)	
студента _____	
(прізвище, ім'я, по батькові)	
групи _____	
Спеціальність _____	
Кваліфікаційний рівень _____	
База практики _____	
(повна назва установи)	
Керівник практики від бази практики _____	Керівник практики від випускної кафедри _____
(посада, прізвище, ініціали)	(посада, прізвище, ініціали)
Звіт захищено “ ___ ” _____ 200_ р.	
_____ (підпис)	
Київ 200_	

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Організація та проведення практики.....	4
Програма практики	6
Оформлення результатів практики.....	8
Підсумки практики та її захист.....	10
Критерії оцінювання виконання завдань навчальної практики.....	10
Список рекомендованої літератури.....	11
Додатки	48

Відповідальний за випуск *Н. Г. Потапенко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-2146

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП